

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier

NYHETSBRV JAN 2020

Innehållsförteckning

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta	1
Aadu Ott in memoriam	3
Rektors rapport	5
Ordförandens rapport	6
Upprop från valberedningen.	7
Framtidsgruppens rapport	8
Vetenskapskrönika i Strömstads tidning	10
Välfärden	11
Rapport från lokalavdelningar	12
Debattinlägg i massmedia	14
Fria ordet	22

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta

Redaktörens ruta/ Editor's Corner

Rektor och fysiker Lars Broman har skrivit en minnesruna över en av Strömstad akademis grundare **professor Aadu Ott** som avled den 12 januari. Han rapporterar också om aktuella nyheter inom Strömstad akademi.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi.

Januari månads krönika i Strömstads Tidning den 18 januari skrevs av **forskare i företagsekonomi Rune Wigblad**. Han visar på betydelsen av att Sverige uppmärksammar och bevakar den snabba teknikutvecklingen i världen.

Förslag till nya krönikor i Strömstads Tidning skickas till **Mariana Back** med adress:

mariana.back@tekniskamuseet.se.

Redaktör: Anders Gustavsson

Layout: Per Flensburg

Psykolog Gunnar Windahl diskuterar centrala begrepp och forskningstendenser inom internationell neurovetenskap.

Framtidsgruppen presenterar resultaten av en enkätundersökning bland akademiledamöter och med 44 inkomna svar.

Kemisten Ulf Berg har sänt ut ett upprop från valberedningen om förslag på ny rektor för Strömstad akademi efter Lars Broman.

Didaktiker Åsa Morberg var en av tre under-tecknare av ett upprop i Svenska Dagbladet den 9 januari för mer undervisning inom högskolor och universitet.

Lingvist Jens Allwood var en av fem under-tecknare av uppropet "Farligt att utesluta oliktankande från universitetsvärlden" i Göteborgs-Posten den 3 december 2019.

Forskaren i företagsekonomi Rune Wigblad är en livlig samhällsdebattör. Han argumenterar i olika svenska media för betydelsen av att satsa på och utreda möjligheterna för magnettag. I Strömstads Tidning den 4 januari och i Dala-Demokraten den 10 januari tog han upp betydelsen av framtidsinriktade

investeringar i den kommande statsbudgeten. Den 31 januari medverkar han i Stora Infradagen 2020 i Stockholm: Klimatutmaningens möjligheter. _

<http://www.mynewsdesk.com/se/maskinentreprenorerna/pressreleases/karolina-skogpaa-stora-infradagen-2020-klimatutmaningens-moejligheter-2955710>

<https://www.gp.se/debatt/sa-kan-vi-bygga-moderna-tag-dubbelt-sa-snabbt-1.23031184>

Ekonom John Fletcher inleder en artikelserie med temat "Vad händer med vår välfärd?"

Barnläkaren Gudmund Bergqvist samordnar arbetet inom akademiens fem lokalavdelningar i Falun, Göteborg, Lund-Malmö, Stockholm-Uppsala och Strömstad. Han har lämnat en rapport om verksamheten i lokalavdelningarna under det fjärde kvartalet 2019. Bergqvist är också ansvarig för akademiens videoserie.

Arbetet med den nya hemsidan fortsätter i samarbete mellan **Mariana Back**, **webbredaktör Jan Ternhag**, **teknolog Johan Vestlund** och **informatikforskare Per Flensburg**.

Försök att värva nya medlemmar till akademien, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till rektor **Lars Broman**:

lars.broman@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till februariumret av Nyhetsbrevet med deadline den 25 februari 2020 till anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning.

Sänd också bidrag till akademiens skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, och akademiens virtuella serie under adressen: gudmund.bergqvist@hotmail.com .

***Rector and physicist Lars Broman** has written an obituary for one of the founders of Strömstad Academy, **Professor Aadu Ott** who died on 12 Januar. He reports also on current news at Strömstad Academy.*

***Surgeon and Chairman of the Board Peter Fritzell** reports on current news at Strömstad Academy.*

*January's cronicle in Strömstads Tidning on 18 January was written by **researcher in business economics Rune Wigblad**. He points out the importance of Sweden paying attention and monitoring the rapid technological development in the world.*

*Proposals for new chronicles in Strömstads Tidning should be sent to **Mariana Back** with e-mail address:*

mariana.back@tekniskamuseet.se.

***Psychologist Gunnar Windahl** discusses central concepts and research trends in international neuroscience.*

The Future Group presents the results of a survey among academy members and with 44 responses received.

***Chemist Ulf Berg** has sent a call from the Electoral Committee for proposals for a new Vice-Chancellor for Strömstad Academy after Lars Broman.*

***Didactics Åsa Morberg** was one of three signing a call in the newspaper Svenska Dagbladet on 9 January for more teaching in colleges and universities.*

***Lingvist Jens Allwood** was one of five signing the article "Dangerous to exclude dissent from the university world" in the newspaper Göteborgs-Posten on 3 December, 2019.*

***Researcher in business economics Rune Wigblad** is an active social debater. He argues in various Swedish media for the importance of investing in and exploring the opportunities for magnetic levitation (maglev) trains. In the newspapers Strömstads Tidning on 4 January, and Dala Demokraten on 10 January, he addressed the importance of forward-looking investments in the upcoming federal budget. On 31 January, he took part in Stora Infradagen 2020 in Stockholm presenting with the title: The opportunities of the climate challenge.*

<http://www.mynewsdesk.com/se/maskinentreprenorerna/pressreleases/karolina-skog-paa-stora-infradagen-2020-klimatutmaningens-moejligheter-2955710>

<https://www.gp.se/debatt/sa-kan-vi-bygga-moderna-tag-dubbelt-sa-snabbt-1.23031184>

Economist John Fletcher introduces an article series with the theme "What Happens to Our Welfare?"

Pediatrician Gudmund Bergqvist coordinates work within the Academy's five local chapters in Falun, Gothenburg, Lund-Malmö, Stockholm-Uppsala and Strömstad. He has submitted a report on the activities of the local chapters during the fourth quarter of 2019. He is also responsible for the Academy's video series.

The work on the new website continues in collaboration with **Mariana Back**, webmaster **Jan Ternhag**, technologist **Johan Vestlund** and information system scientist **Per Flensburg**.

I want to urge a previous call for all members to verify and complete their personal information on the Academy website. Also try to recruit new members to the Academy, not least young scholars. Please, send suggestions to:

lars.broman@stromstadakademi.se

I wish new contributions to the February issue of the Newsletter sent to my e-mail address with deadline on 25 February 2020: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Send short articles, opinion articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions should have an English translation.

Please, also send contributions to the Academy's publication series *Acta Academiae Stromstadiensis AAS*, and the new virtual series to the e-mail address:

gudmundbergqvist@hotmail.com

Anders Gustavsson

Aadu Ott in memoriam

Lars Broman: Aadu Ott IN MEMORIAM

Professor Aadu Ott, 79 år, Göteborg, avled den 12 januari. Närmaste anhöriga är hustrun Aslaug och sönerna Erik, Henrik och Torbjörn med familjer. Han begravs i Härlanda kyrka i Göteborg 3 februari.

Aadu föddes 14 mars 1940 i Tallin, Estland och kom efter krigsslutet till Borås i Sverige, där han tog studenten 1959. Sedan studerade han vid Göteborgs universitet med avbrott för ett års forskning vid University of Arizona i USA. Han disputerade hösten 1970 i fysik på avhandlingen *Mobility Studies of Impurities, Thermal Defects and Matrix Atoms In Lithium Metal* och antogs som docent i fysik vid GU i mars 1971. Han var gymnasielektor i fysik åren 1971-91, därefter lärare i ämnesdidaktik vid GU och 2001 professor. Aadu karaktäriserades av sitt öppna, rörliga intellekt och senare delen av karriären upptogs av lärande på hjärnans villkor. Under två decennier ledde han också tillsammans med Lars-Göran Vedin årliga seminarier för svenska lärarutbildare i veten-

skapskommunikation i München och andra europeiska städer.

År 2008 tog Aadu, jag och Erik Hofrén initiativet till Strömstad akademi. Sedan dess har Aadu varit väldigt aktiv i akademins verksamhet. Han ingick i styrelsen t o m 2019, medverkade i alla akademiska högtider 2009-18, och stod tillsammans med Aslaug för värdskapet för våra styrelsemöten i Göteborg t o m vårmötet 2018. Han är författare eller redaktör för flera skrifter i serien Acta Academiae Stromstadiensis, och han var den första redaktören för akademins nyhetsbrev.

Men Aadus akademiska karriär var bara en del av hans aktiva liv. Jag lärde känna Aadu när vi båda var unga forskare i fysik vid GU i början av 1960-talet. Vi trivdes bra ihop och stöttade varandras forskning trots att våra huvudämnen var olika. Vårt första gemensamma äventyr var en sommarkurs i matte och fysik för hundratalet svenska gymnasister i Worthing, England 1965. Bland följande gemensamma resor blev den till Nairobi 1981 kanske den mest minnesvärda, när vi som ackrediterade journalister för Sveriges Radio deltog i UNCNRSE, UN Conference on New and Renewable Sources of Energy. 1989 tog han och jag och Konrad Blum initiativet till IASEE, International Association on Solar Energy Education som snart hade flera hundra medlemmar över hela världen och skapade serien ISREE, International Symposium on Renewable Energy Education vars 12e symposium ägde rum i Strömstad 2017 med Strömstad akademi som värd.

Somrarna tillbringade Aadu i norra Bohuslän, där han och Aslaug i många år skötte och så småningom övertog gården Öarne mellan Hamburgsund och Bovallstrand efter Aadus svärföräldrar. Sommaren 1974 skrev vi artikeln Svensk atombomb? som publicerades i DN 17 juni – den blev utgångspunkt till ett par TV-program under kommande år. Eftersom jag sedan dess hållit till i norra Bohuslän sommartid så träffades våra familjer där varje år – ofta ute på sjön. Hösten 1977

samarbetade vi med bidrag till MALTE, Miljörelsens alternativa energiplan. 1985 blev vi ombedda av UR att medverka i en TV-serie om den naturvetenskapliga världsbilden. Vi spelade in ett par avsnitt och skrev en bok som skulle ges ut i anslutningen till serien, men sedan lades projektet ner. Så fick istället Akademiförlaget vårt manus och 1988 kom Naturvetenskapens världsbild ut.

Aadu intresserade sig under många år för Albert Einstein och Harry Martinson, skrev om dem, gjorde tillsammans med mig en vandringsutställning om Einstein 1993 och tillsammans med Aslaug föreställningen Albert och Harry under 2000-talets första decennium.

AADU OTT was born in Tallinn, Estonia in 1940. He has spent his academic carrier in Sweden, He received his teacher diploma in 1970, and made his doctoral dissertation, at the University of Göteborg, in physics studying atomic mobility in metals in 1971. The title of the dissertation was Mobility Studies of Impurities, Thermal Defects and Matrix Atoms In Lithium Metal. He has worked as Assistant Professor for one year at the University of Arizona in USA where he did research in high pressure physics. He has been working for 20 years as teacher at different levels in the Swedish School System. He was promoted Professor at the University of Göteborg in Science Education in 2001. He has written about 40 publications and about 40 conference reports on subjects as "Solar Energy Research"; "Science and Technology in Education"; "History and Philosophy of Science in Science Education", "Informal Education with Science Centers"; Ott has published in journals as: Physical Review, Journal of Applied Physics, Physics Education, Planetarian, Pedagogisk Forskning, Nordisk Pedagogik and Science. He was one of the founders of IASEE, International Association for Solar Energy Education and has had a close cooperation with ETEN, European Teacher Education Net-

work. He has received the "Oscar von Miller Honorary Medal" for his cooperation with Deutsches Museum in Munich. He was at the Editorial Board for "Baltic Journal for Science Education". His current field of interest is to study experimental and theoretical aspects on Neurophysiology of Learning, utilizing functional magnetic resonance tomographic imaging (fMRI). He became emeritus in 2007.

Lars Broman

Vice Chacellor

Rektors rapport

Lars Broman: Från er rektor From your Vice Chancellor

Deseased Fellow

Our Fellow since 10 September 2008 Professor Aadu Ott passed away 12 January. He was one of our Founders. Aadu became 79 years. For more on him see Aadu Ott IN MEMORIAM.

New Fellow

Johnny Kronvall was appointed Professor of Building Physics on 27 January 2020. He will be inaugurated in Strömstad City Hall on 14 June. I wish you most welcome as Fellow of Strömstad Academy!

On 25 January, all Fellows received a new-year letter by means of regular mail. from our treasurer and me. If you didn't receive a letter the reason could be that you have changed your street address/postal address. If so, please at once (before you forget it) email your new address to

akademi@stromstadakademi.se.

In this letter we urged you to pay your membership fee for 2020 asap but not later than in April. The annual meeting 2019 decided that the Academy should accept that not everyone paid the fee for that year, but that this should not be accepted for 2020. So please don't forget to pay the fee for 2020 – you are valuable for the

Academy! Here a copy of our New-year letter:

25 January 2020

Dear Strömstad Academy Fellow – we wish you a Happy New Year!

Strömstad Academy's year 2019 has been quite active. We have welcomed 11 new Fellows, including a new Honorary Professor, Elaine Bearer from University of New Mexico. The Academic Festival took place in Strömstad with program for Fellows and their guests in the City Hall on 17 June, with also the general public invited on 18-20 June, and an excursion to North Koster for Fellows on 20 June. We have presently five local chapters in different locations in Sweden and one chapter for Fellows outside Sweden; some of them have arranged Fellows' gatherings. We have had contacts with University West and met MP:s during a seminar in the Swedish Parliament; Monthly bi-lingual Newsletters, frequently updated web page; A couple of popular science lectures in Strömstad and on Koster islands; a monthly column in Strömstad's local newspaper. We had five new publications in Acta Academiae Stromstadiensis AAS, three in our Free Publication Series FSS, and one in our new Video Series SAV; all open access and available at www.stromstadakademi.se.

We hope you had a good 2019, that you have had some use of being a Fellow, that you plan to continue as such, and that you want to pay the yearly fee of SEK 600 (which you don't have to do as Honorary Professor); as Supporting Fellow you pay only SEK 200. Since we don't want anyone to leave the Academy for economic reasons, you can choose to pay a smaller amount. Please transfer the fee to our account:

From within Sweden to plusgiro 1115-5 or Swish to 123 6889 000.

From abroad to IBAN SE38 9500 0099 6042 0001 1155, BIC NDEASESS, Bank Nordea, SE-10571 Stockholm, SWEDEN.

Soon it will be possible to pay using your VISA or Mastercard; information will come on the web page and in the Newsletter. Send a message to

akademi@stromstadakademi.se

if you have problems with paying. Your payment is expected no later than end of April.

In 2020 we will arrange an Academic Festival in Strömstad 15-18 June which will become extensive and interesting and include the inauguration of our new Honorary Professor and our other new Fellows – you will get a separate invitation in the spring - and much more that you can read about on our web page and in the Newsletter. You are welcome to publish in AAS, FSS, SAV and in the Newsletter, to use our office in Strömstad City Hall, or just use your Academy connection at different occasions – please write to

akademi@stromstadakademi.se

for information.

Lars Broman, Vice Chancellor

Bo G Jansson, Treasurer

Strömstad Academy Elected Officers for 2020

Lars Broman Vice-Chancellor 2020, Anders Gustavsson Pro-Vice-Chancellor 2020-2021.

Board: Peter Fritzell Chair, Mariana Back Deputy Chair, Marie-Louise Wadenberg Secretary, Bo G Jansson Treasurer. Jens Allwood, Gudmund Bergqvist, Per Flensburg, Åsa Morberg, Carl Olivestam, Rune Wigblad Members. Angelika Basch, Ulf Eriksson, Bodil Frisdal, Karl-Gunnar Hammarlund, Christina Hultman, Ari Lampinen, Urban Waldenström Deputies.

Auditors: Maria Björkroth. Göran Bryntse Deputy.

Electoral Committee: Ulf Berg Convenor, Bodil Samuelsson, Gunnar Windahl.

Elected by Strömstad City Board: Helena l'Estrade Board Member and Ingemar Edvardsson Auditor.

Our Board Members since 2008 Aadu Ott and Sven Moosberg had declined re-election for 2020. Many thanks to both of you for serving Strömstad Academy well for so many years since the start of the Academy!

Ordförandens rapport

200128/PF till Nyhetsbrevet Januari 2020

Så välkomnar vi ett nytt decennium då det är tänkt att Strömstad akademi ska etablera sig i den akademiska världen, med ett utbud som gagnar både etablerade seniora forskare och yngre kollegor som behöver stöd, inte minst med internationella kontakter där akademien har ett brett kontaktnät.

Jag vill hänvisa till mina funderingar från brevet i decemberutgåvan, samma mål gäller nu som då.

Samtalen med Framtidsgruppen har fortsatt på ett fruktbart sätt, och ett möte tillsammans med vår konsult i anslagsförfarande, Anki Hellberg, kommer att genomföras fredagen den 20/3, med Styreselmöte dagen efter. Båda dessa träffar äger, som vanligt, rum på Tekniska museet i Stockholm med Mariana Back som värd.

OBS! Jag vill informera om att alla ledamöter är välkomna att delta i mötet om akademins framtid på fredagen den 20/3. Det vore väldigt bra om alla som kan kommer då! AU och Framtidsgruppen har idéer som bör diskuteras!

Hur vi på olika vis kan utgöra en tillgång för olika forskargrupper demonstreras tydligt i en artikel i senaste numret av Curie, Vetenskapsrådets tidskrift, där Sveriges Unga Akademi (SUA) beskriver vad man anser vara viktigt för unga forskare i Sverige under rubriken "Kvalitet ska vara ledstjärnan för svensk forskning". I alla de fyra punkter som beskrivs kan Strömstad akademi vara behjälplig med sin både breda och djupa kompetens;

https://www.tidningencurie.se/debatt/kvalitet-ska-vara-ledstjarnan-for-svensk-forskning/?utm_source=Paloma&utm_medium=Newsletter&utm_campaign=Vad+h%C3%A4nde+i+akademin+efter+metoo%3f

1. Finansiera de bästa idéerna och forskningsprojekten

2. Implementera transparenta och tydliga karriärvägar
3. Underlätta internationalisering och mobilitet för yngre forskare
4. Stärka det akademiska ledarskapet

Vi bör undersöka möjliga samarbeten med SUA.

Jag vill avsluta med att ära en av Strömstad akademis grundare, Aadu Ott, som tragiskt gick bort alldeles för tidigt häromveckan. Tack för allt du betytt, både som människa och som ledamot i akademien Aadu!

Peter

English

We welcome a new decade when we aim to establish Strömstad Academy in the academic world, with a range of beneficiaries for both senior, younger researchers and younger colleagues. The Academy has, through its many members, both deep scientific knowledge and not the least a broad network of national and international contacts.

The Future Group has continued its work in a fruitful way, and a meeting with our consultant for the grant proposal procedure, Anki Hellberg, will take place on Friday, March 20, with Board meeting the following day. Both of these meetings will, as usual, take place at the Museum of Technology in Stockholm with Mariana Back as host.

NOTE! All members are welcome to attend the meeting on Friday 20/3. It would be very good if you could attend! AU and the Future Group have ideas that should be discussed in depth!

How we in various ways can constitute an asset for different research groups is clearly demonstrated in an article in the latest issue of Curie, the Swedish Research Council's journal, where the Swedish Young Academy (SUA) describes what is considered important for young researchers in Sweden

under the heading "Quality should be the guiding star for Swedish research ". In all four headings described, Strömstad Academy can help with both its broad and deep competence;

https://www.tidningencurie.se/debatt/kvalitet-ska-vara-ledstjarnan-for-svensk-forsknining/?utm_source=Paloma&utm_medium=Newsletter&utm_campaign=Vad+h%C3%A4nde+i+akademien+efter+metoo%3f

1. Funding of the best ideas and research projects
2. Implement transparent and clear career paths
3. Facilitate internationalization and mobility for younger researchers
4. Strengthen academic leadership

We should investigate possible partnerships with SUA.

I would like to conclude by honoring one of the founders of Strömstad Academy, Aadu Ott, who tragically passed away far too early the other week. Thank you Aadu, for everything you meant, both as a person and as a member of the Academy!

Peter

Upprop från valberedningen.

Vår rektor, Lars Broman, har meddelat att han inte avser att kandidera till fortsatt förordnande som rektor för Strömstad Akademi när nuvarande mandatperioden går ut vid årsskiftet. Som ett led i processen att välja en ny rektor uppmanar valberedningen alla att hjälpa till genom att föreslå kandidater eller att meddela sin kandidatur. Dessa skall helst ha blivit tillfrågade och gett sitt preliminära samtycke. Förslag kan ställas till undertecknad eller till styrelsens ordförande Peter Fritzell.

Ulf Berg, sammankallande i valberedningen.
(ulf.berg@chem.lu.se)

Framtidsgruppens rapport

Rapport från framtidsgruppen

Målet med akademien är att kunna forska och påverka. Det gör vi genom tillgång till forskningsverktyg. Vi är beredda på att ta uppdrag; mindre på ideell basis och större med betalning.

Här kommer en sammanställning av 44 ledamöters svar på den enkät som vi i framtidsgruppen har jobbat med under vintern. Här redogörs för de viktigaste trenderna och synpunkterna.

Inriktning

De förändringar som ledamöterna vill se är att vi börjar jobba för att kunna forska och påverka. 75 % av de svarande vill göra det. 2/3 vill ha tillgång till forskningsverktyg. Lika många kan tänka sig att ta uppdrag. De flesta av de som kan tänka sig att ta uppdrag är beredda att ta mindre uppdrag på ideell basis, men större vill de ha betalt för. En idé som presenterades var att vi skulle kunna vara en "Professorernas riksorganisation". När vi kommunicerar/föreläser externt kan vi hålla inspirationsföreläsningar på gymnasier, utveckla konceptet "Låna en professor", hålla fler temadagar typ vetenskapslördagen. Som bieffekt får vi även underlag till populärvetenskapliga artiklar.

Roll i samhället

Nästan 40 % tog upp vikten av att upplysa allmänheten, sprida fakta, beskriv konsekvenser, diskutera framtidsfrågor, håll igång dialogen. Att debattera och påverka såg cirka 40 %, som angeläget. Det som skiljer "debatt" ifrån "öppna det vetenskapliga rummet" är en mer aktiv hållning i att försöka påverka samhällsutvecklingen i någon riktning. Debatt och påverkan kan väckas genom öppna vetenskapsdagar, debattartiklar, kritisera pågående fenomen, tala direkt till politiker så att de bättre tar hänsyn till

fakta, teknik-bevakning, kvalitetsgranska utredningar och lagförslag.

Organisation och diskussionsklimat

Flera ledamöter tog upp att vi behöver se över stadgar så att befattningar och befogenheter anpassas till de behov som finns. För att kunna forska behöver vi förmodligen omorganisera oss till en stiftelse, alternativt anknäta oss till något universitet. Det vore även bra med intern stödfunktion som hjälper till med forskningsansökningar. Vi behöver utse en rekryteringsansvarig och det ska vara lättare att hitta rätt person och rätt rapport.

Interna sammankomster

Diskussionsklimatet upplevs stundtals som bristande och vi behöver skapa ett lyhördhetsklimat där alla vågar fråga och diskutera. Mer samarbeten rent generellt och mellan olika vetenskaper. Vi behöver mer akademisk stringens på konferenser, installationsföreläsningar och festivalvecka. Fler framtidsseminarier behövs. Önskemål om ämnesspecifika projekt respektive symposier lokalt utan tema togs också upp.

Varumärke

Vårt renommé behöver utvecklas vidare. Vi kan förbättra marknadsföringsmaterial och utnyttja möjliga kanaler bättre. Vi kan jobba vidare med varumärkesuppbyggnad. Över 80 % av alla svarande anser att titulaturen har betydelse för akademins image och drygt 60 % menar att den även har viss eller stor betydelse för ledamöten själv.

Framtidsgruppens kommentarer

Forskning är betingad med kostnader; att prenumerera på vetenskapliga tidskrifter, en professionellt skött organisation, publicera i open access, delta på konferenser, gästföreläsningar och andra evenemang, marknadsföring, att framställa böcker som vänder sig till en smal vetenskaplig nisch osv. Eventuell lön till forskare är visserligen en stor del om den också i vissa fall tillkommer, men det är alltså bara en av många andra utgifter.

För att vi ska kunna nå ut med våra budskap och få genomslag via media krävs renommé, genomtänkt taktik och fackkunskap i journalistik och hur mediabranschen fungerar. Vi behöver utveckla samtliga delar i detta. Att vara en resurspool enligt konceptet "Hyr en professor" är en utvecklingsmöjlighet för framtiden. Det kräver i så fall en organisatorisk och marknadsföringsmässig insats innan funktionen är igång. En fråga för framtida årsmöten. Om Akademien vill ägna sig åt opinionsbildning, politik och/eller religion krävs det beslut på årsmöte för att ändra inriktning. Frågan om att ge sig in i debatter låter kanske enkelt i en första anblick, men sanningen är att motståndare gör slarvsylta av en om man inte är rustad och förberedd. För varje debattprojekt behöver det finnas en genomtänkt strategi som beskriver vad det är man vill uppnå, hur man ska nå dit, tidplan, budget, hur man ska ta om hand motargument, en riskhanteringsanalys m.m.

Att akademien har både bredd och kunnande bör utnyttjas som argument i sådana sammanhang där det är betydelsefullt att framhålla att vi är en vital akademi. Titulaturen är av den anledningen en tillgång. Det är även viktigt att vi bygger upp rutiner för att hantera extern och intern kritik.

Report from "The Future Group" (Johan Vestlund, John Fletcher, Åsa Morberg)

The academy wishes to do research and to influence. That requires research tools. We are prepared to accept tasks: small ones without and large ones with compensation.

Focus

75 percent of the responding members wish to see changes towards research and to have an impact upon society. Two thirds of the members wish to gain access to the required research tools, i.e. databases etc and somewhere to place research funds. The same share is prepared to accept project work. Most of those would take on smaller projects on a voluntary basis, while requiring

compensation when working in larger projects. One idea is that we might become a 'National Association of Professors'. When we communicate/give external lectures we might give inspirational lectures in high schools, develop the concept of 'Borrow a Professor', arrange more theme days such as 'Science Saturday' ('vetenskapslördagen'). This might also provide material for articles of popular science.

Role in society

Almost 40 percent of the respondents raised the need to inform the general public, disseminate facts, describe consequences, discuss matters regarding the future, keep the dialogue alive.

40 percent stressed the need to discuss and influence. The difference between "debate" and "opening the room to science" is that the latter focuses more on having an impact upon society in some direction. Debate and having an impact on society can be achieved by arranging 'science days', writing debate articles, criticizing issues, addressing politicians directly to encourage them to work with real facts, keeping up with changes in technology, making quality checks on commission reports and proposed legal changes.

Organization and discussion climate

Some members raised the matter of our by-laws. Different areas of responsibility and the connected empowerment need to be adapted to our current requirements. We probably need to change into a foundation (stiftelse) or find a link to some university. It would also be great to have access to someone in the Academy who could assist in research financing applications. We need to appoint a recruiting officer. We also need to make it easier to locate the 'right person' and the 'right report'.

Internal meetings

Some members sometimes find the internal debate climate restrictive and wish to find a higher level of responsiveness within the Academy where all members feel free to disagree and discuss. Generally speaking, more cooperation needs to be established across subject areas. We need to raise the level of academic stringency in conferences, induction lectures and in the Science Festival arrangements. We need more seminars concerning our future. There are requests for projects within specific subject areas as well as local non-thematic symposiums.

Brand

Our image needs to be developed. We can improve our marketing material and use existing channels more effectively. We can keep developing our brand. More than 80 percent of all respondents consider the title issue to be relevant to the Academy's image and more than 60 percent claim that the title issue matters to him/herself.

Comments from the Future Group

Research is costly. Salary for the scientist (if any) takes a large share of any project financing, but it is far from the only cost. Subscribing to science journals, a professional organization, publishing open access, participating in conferences and similar arrangements, marketing, publishing books for small scientific niches, ...

A strong image, well considered tactics, and knowledge about journalism and media are necessary requirements if we wish to see our messages reach the public and media. We need to develop a strategy for all these areas. Establishing ourselves as a pool of resources (Lease a professor) is one future possibility. This requires investments in our organization and marketing efforts just to get started. This is a matter for the up-coming annual meeting. The annual meeting needs to decide whether the academy should take part in opinion-forming, politics and/or religious issues. This matter may seem simple at first glance, but it is a simple fact that

opponents will cut you in pieces unless you are well prepared. Each such project needs to be based on a strategy which describes what you want to achieve, how to get there, a time table, a budget, how to handle contra-arguments, and an assessment of the risks involved. At least.

We can use the Academy's wide scope and deep knowledge as arguments when we need to emphasize that we are a live Academy. This makes titles matter as an asset. We also need to develop tools for handling internal and external criticism.

Vetenskapskrönika i Strömstads tidning

2020-01-15 Krönika till Strömstads tidning

Rubrikförslag:

ELSPARKCYKLARNA ÄR BARA BÖRJAN...

Ingressförslag:

Teknisk utveckling som påverkar offentlig sektor kommer ofta oväntad.

Ett bra exempel är el-sparkcyklar, där de stora städerna inte förutsåg konsekvenserna – ett helt nytt fordon på redan begränsat utrymme och som inte är miljösmart enligt aktuella livscykelanalyser.

Det är viktigt med nyfikenhet på ny kunskap.

Idag är vi i ett läge där teknikutvecklingen går snabbare och snabbare, och där det dessutom uppstår oväntade kopplingar mellan olika områden och forskningsfält. Därför behövs en systematisk analys av vad som sker internationellt. Sverige behöver en ny och modern bevakning av den tekniska utvecklingen i omvärlden.

Länge fungerade de tekniska attachéerna vid våra ambassader som en sådan informationskälla, men det gäller inte längre. Eftersom dessa är avvecklade får vi inga teknikrapporter från ambassaderna.

Svenska storföretag som arbetar internationellt är tvingade att hänga med i utvecklingen för att behålla sin konkurrenskraft. Ett exempel på detta är SKF, som nu utvecklar sin affärsidé inom området magnetlager (maglev = magnetic levitation), en ny typ av "kullager" helt utan friktion.

Offentlig sektor har tyvärr inte samma bevakning av teknikutvecklingen. Några exempel är högteknologiska toaletter, robotar i hemmen, nya energilagringssystem som vätgas, batterier - energiförsörjningssystem, solcellssystem med mera - och nya transportslag som elektrifierade fordonsvägar och magnetåg.

Många kanske minns när Japan gick från ett land som producerade lågkvalitativa produkter till ett land med högsta kvalitet.

Vi blev tagna på sängen av företag som Sony, Toyota, Nikon och många andra.

Idag är det inte bara Japan som driver på teknikutvecklingen, utan även Kina och Indien. Dessa länder är mycket större än Sverige och Kina vill bli världsledande på många områden. Vi kommer att bli ännu mer överraskade än vi blev av japanerna och el-sparkcyklarna.

Hur kan vi skapa kunskap – i god tid! - om ny teknikutveckling för offentlig sektor?

Forskning om spridning av uppfinningar och innovationer visar att det inte räcker med en enda experts uttalanden. Systematiska analyser av samhällskonsekvenserna bygger på hela paneler av experter som ger en sammanvägd bedömning.

Staten bör därför omedelbart inrätta en teknikvärderingsinstitution!

Rune Wigblad

Professor i Företagsekonomi, Strömstad akademi

Välfärden

Vad händer med vår välfärd?

John Fletcher

Här startar en artikelserie som kommer att finnas i månadsbrev. Serien är en inbjudan till samarbete med andra ledamöter kring hur vi ska kunna bidra till Sveriges utveckling.

Hela artikelserien finns här:

<http://www.stromstadakademi.se/wp/index.php/skriftserier/fri-skriftserie/>

Du når mig på: john.fletcher@tersen.se

This where we start

Our Welfare System was established when we were at our demographic productivity peak. It was based upon the 'blank slate' concept. We have passed that peak and the 'blank slate' concept has been abandoned. Our Governments (red and blue) duck these issues and try to 'fix things on the sly'. This has led to a growing:

- *lack of trust in our politicians,*
- *pessimism which makes changes more difficult,*
- *populism which hurts our democracy,*
- *number (mostly refugees) living in 'ghettoes'.*

Vår välfärd byggdes upp då Sveriges befolkning var som mest produktiv. Den utgick från människosynen 'ett oskrivet blad', ett blad som en elit skulle fylla med innehåll. Bland annat därför att välfärdssystemets grundläggande budskap är: "Oroa dig inte, vi (politiker) tar hand om dig!". Den som väntar på att bli omhändertagen blir snabbt ett offer som räds förändringar. Nu blir befolkningen allt mindre produktiv – och det 'oskrivna bladet' har visat sig vara en fiktion.

Det är bara demokratier som ger människor en möjlighet att utveckla välfärden. Men demokratin "finns" inte. Den återuppbyggs dag för dag – om våra politiker litar på sina väljares omdöme och pratar klartext med

dem – och om samma väljare håller koll på att politikerna gör kloka prioriteringar. Så är det inte i dag.

EU-kommissionens förre ordförande Jean-Claude Juncker sammanfattade politikens dilemma så här:

Vi vet alla vad vi måste göra – vi vet bara inte hur vi ska bli omvalda efteråt.

De omedelbara belastningarna på vår välfärd och demokrati är en allt äldre och dyrare befolkning och en invandringspolitik som gått överstyr. Våra politiker försöker "lappa och laga" där de hoppas att de kan slippa bli straffade av väljarna. Den politiken leder till:

- en växande misstro mot politiker som "inte håller sina löften".
- en framväxande pessimism som gör det allt svårare att hantera förändringar.
- en framväxande populism som gör Sverige alltmer svårstyrt.
- att hundratusentals människor i Sverige lever utanför vår demokrati.

Den här utvecklingen sker i en värld där vi behöver lära oss att fungera som en allt mer uttalad minoritet. Vi behöver göra det väldigt klart för oss varför vi vill ha kvar vår demokrati – och hur den behöver försvaras mot angrepp, inifrån och utifrån. Vi behöver inse att vår demokrati – och vårt välstånd – behöver både förtjänas och försvaras.

Vi är på väg in i en ny värld.

Rapport från lokalavdelningar

Kvartalsrapport oktober-december 2019 för Strömstad akademis lokalavdelningar

Gudmund Bergqvist

Samordnare

Malmö-Lund: bodil.frisdal@gmail.com

Uppsala-Stockholm: christina.hultman@ki.se

Falun: john.fletcher@tersen.se

Strömstad: lars.broman@stromstadakademi.se

Göteborg: gudmundbergqvist@hotmail.com

Internationellt: angelika@basch.at

Tre telefonkonferenser har hållits mellan samordnarna.

Lokala evenemang

Falun

Totalt antal ledamöter 20

Den klassiska "vetenskapslördagen" som hölls den 26 oktober på Dalarnas museum under medverkan av Folkuniversitetet blev en stor framgång. Temat var: Våra barns framtid - formas den av pessimister eller optimister? Det kan vara en modell för liknande möten på andra platser. Sammanfattning finns.

Stockholm - Uppsala

Totalt antal ledamöter 39

Alla inbjudna till konferens Brain and Creativity på Karolinska Institutet.

Mötet på Öfvandahls i Uppsala för medlemmar med diskussion kring akademien och dess framtid var mycket givande och gav kontakter och synpunkter.

Lund

Totalt antal ledamöter 12

Möte med gruppen den 29 november på Grand Hotell varvid framtidsgruppens arbete diskuterades. Föryngring av akademien framhölls som nödvändig. Man diskuterade vidare möten och utflykter under våren 2020.

Göteborg

Totalt antal ledamöter 35

Alla inbjudna till konferens på Universitetet kring AI och till seminarium på

Neuroforum kring lärande där vår nyss avlidne vän Aadu Ott var en av föredragshållarna! Kontakt har tagits med Bohusläns mu-

seum om seminarier under våren 2020 om våra nya antologier 2019.

Strömstad

Totalt antal ledamöter 15

Vid två gruppmöten diskuterades akademins arbetsätt, lokalfrågor samt programmet vid vetenskapsfestivalen 2020 och ett eventuellt behov av en särskild konferens kring framtidsgruppens förslag.

Internationella avdelningen

13 länder

Totalt 21 medlemmar

Ett antal internationella konferenser har besökts.

Under hösten 2019 har de lokala samordnarna lagt ned ett stort arbete med att kontakta alla medlemmar i sina avdelningar och att få dem att besvara enkäten kring akademins framtid. En första sammanställning kommer i januari 2020.

Postscript. Vid telefonmötet den 21 januari diskuterades enkäten. Den kommer att redovisas vid ett speciellt möte den 20 mars. Vårens aktiviteter diskuterades. Flera andra aktiviteter är klara bland annat i Strömstad och Göteborg. Det gäller även seminarier för allmänheten på Bohusläns museum i Uddevalla den 17 mars och 14 april.

Det påminnes om att:

Winter Word Festival äger rum i Strömstad den 27 februari -1 mars. www.stromstad.se/winterword

Report regarding the local chapters of Strömstad Academy for the period of October-December 2019

Local chapter convenors

Malmö-Lund: bodil.frisdal@gmail.com

Uppsala-Stockholm: christina.hultman@ki.se

Falun: john.fletcher@tersen.se

Strömstad:

Lars.broman@stromstadakademi.se

Gothenburg:

gudmundbergqvist@hotmail.com

Internationally: angelika@basch.at

They have had 3 telephone conferences.

Local events:

Falun

Total number of members 20

The traditional "Science Saturday" took place on 26 October at the Dalarna Museum with participation of Folkuniversitetet and was a great success. The theme was: 'Our children's future: is it shaped by pessimists or optimists?' Can be a model for similar meetings in other places. A summary exists.

Stockholm Uppsala

Total number of members 39

All were invited to the Brain and Creativity conference at the Karolinska Institutet. The discussion meeting at Ofvandahls classical coffee shop in Uppsala with members was very rewarding and provided contacts and views.

Lund Malmö

Total number of members 12

Meeting with the group on 29 November at Grand Hotel where the Future Group's work was discussed. The rejuvenation of the Academy was emphasized. Meetings and excursions in the spring of 2020 were discussed.

Gothenburg

Total number of members 35

All have been invited to a conference at the University around AI and to a seminar at Neuroforum around learning where our member (now recently deceased) Aadu Ott was one of the speakers.

Contact with Bohuslän's museum about seminars in spring 2020 – the topic being our anthologies.

Strömstad

Total number members 15

Two group meetings were held, discussing

the Academy's working methods, local issues and the summer 2020 program at the Science Festival, as well as the possible need for a special conference with focus on the Future Group's proposals.

International Chapter

13 countries

Total number of members 21

A number of international conferences have been visited.

During the fall of 2019, the local chapter convenors have put in a great deal of work to contact all members of their chapters and to have them answer the questionnaire about the future of the Academy. A first compilation is ready in January 2020.

Postscript. *At the telephone conference January 21st, the survey was discussed and it will be presented at a special meeting on 20 March in Stockholm.*

Spring activities were discussed. Several activities have got dates in Stromstad and Gothenburg and also seminars for the public at Bohuslän's museum in Uddevalla. We are reminded of the Winter Word Festival in Strömstad on 27 February – 1 March. www.stromstad.se/winterword

Debattinlägg i massmedia

Debatten om högskolan

"Fel att högskolans fokus riktas mot forskning"

Publicerad i Svenska Dagbladet 2020-01-08

Dagens snälla och fogliga studenter klagar inte, de nöjer sig till synes med att slinka igenom ett ihåligt system, skriver artikelförfattarna. Foto: Veronica Johansson

Tafatta försök att höja undervisningens värde på högskolorna har misslyckats. Istället väger forskning blytungt. Men den ska vara

ett stöd för utbildningen – inte tvärt om, skriver flera debattörer.

När den framstående historieforskaren Arne Jarrick nyligen intervjuades i Axess tv-serie om tillståndet i den svenska högskolan, höll han ett långt försvarstal för forskningen i humaniora och samhällsvetenskap. På en försiktig intervjufråga om hur han ser på läget för högskolans utbildning svarar han att han inte har någon undervisning. Punkt. Att en central forskare inom svensk högskola – länge huvudsekreterare vid Vetenskapsrådet – inte deltar i undervisningen verkade närmast självklart för honom. Vad värre är, exemplifierar det bara den generella obalansen mellan högskolornas två uppgifter: forskning och undervisning. Forskningen väger blytungt i karriären; undervisningen fjäderlätt.

Om man bläddrar i några av högskolornas årsredovisningar eller webbsidor hamnar man snabbt i besked som "universitetet bedriver världsledande, gränsöverskridande forskning". De mindre högskolorna vill verkligen inte vara sämre: "Högskolan bedriver excellent och konkurrenskraftig forskning", för säkerhets skull lägger man till "av hög kvalitet". Det finns ingen högskola som ens försöker hävda att deras undervisning är excellent, än mindre världsledande.

Men flertalet högskolor lever på skattemedel för utbildning, inte för forskning. Det finns i runda tal 400 000 studenter på våra 52 lärosäten. Varje år börjar och slutar ungefär en fjärdedel av studenterna. Vid flertalet högskolor (undantaget de tekniska högskolorna och handelshögskolan i Stockholm) är utbildningsintäkterna avsevärt större än forskningsintäkterna. De är i många fall mellan 80-90 procent av de totala intäkterna. Även för universitet som det i Karlstad, Örebro och Malmö samt Linnéuniversitetet och Mittuniversitet är utbildningsbudgeten större än forskningsintäkterna. Undervisningen är högskolornas kassako. Utan en efterfrågad utbildning, skulle en stor del av landets högskolor få lägga ner sin verksamhet.

Från samhällets sida har man gjort tafatta försök att höja undervisningens meritvärde. De har alla misslyckats. Högskolorna fortsätter att ledas mot forskningen. Alla som inte arbetar inom administrationen är anställda som lärare – även professorerna – men vill bli tilltalade som forskare. Antalet undervisningstimmar har länge fått glida utför ett sluttande plan, medan ett stort intresse läggs ned på att söka mer forskningsmedel. En del högskolor föreslår till och med att högskolorna ska kunna använda mer av statens pengar till forskning. Istället för att hålla isär medlen till undervisning och forskning, vill man slå ihop allt en pott. Är det någon som tror att högskolorna då kommer att använda en större del till undervisning?

Det är nu femtio år sedan studenterna gjorde uppror mot UKAS- reformen som inledde högskolornas reformvåg. Den frihet studenterna en gång hade har nu förts över till högskolornas ledning, vars kompass styrs av forskningens status och det egna behovet av en växande, administrativ kapacitet. Studenterna får allt färre möten med lärare. För att slippa se överbefolkade högskolor med studenter som inte klarar sina studier har man genomfört den slutgiltigt briljanta reformen att godkänna alla som kommer in. Examinationssystemet kollapsade samtidigt som man började betala högskolor för dem som avslutar studierna – inte dem som lyckas. Det är nu förmodligen fler som underkänns på grundskola och gymnasium än i högskolan.

Men dagens snälla och fogliga studenter klagar inte. De har inte 60- talets engagemang, mod och framför allt röststyrka. De kräver inte kunskap genom högkvalitativ undervisning, de nöjer sig till synes med att slinka igenom ett ihåligt system. Man har i tysthet skapat en win- win modell: studenterna får sina utbildningsbevis, examensbevis och diplom och högskolans lärare får ägna sig åt sin forskning.

Medan ytterst få akademiskt yrkesutbildade går vidare till forskarutbildning, utformas redan grundutbildningar i själva verket som om studenten inlett en forskarkarriär. Hög-

skolorna bygger i ökad takt sina utbildnings- exempel och övningar på den egna forskargruppens teoretiska intressen, istället för de problemställningar som studenterna kommer att möta när man lämnat högskolan. Det betyder att de som lämnar högskolan med sin examen i allt mindre grad får förutsättningar att klara av det yrke som man trodde sig ha utbildats för. Forskningen har blivit högskolornas gökunge.

Högskolornas styrelser måste se sig själva i spegeln och ompröva sina vägval. De måste tillsätta ledningar som har som främsta uppgift att se till att högskolan domineras av en levande utbildningskultur. Det innebär att man:

1. För det första väljer en ledning som sätter undervisningen i främsta rummet och i handling tydligt visar detta för de anställda. Forskningen är ett stöd för utbildningen, inte tvärt om. Här krävs en kulturförändring, för att nu undvika det belastade ordet kulturrevolution.
2. För det andra ser till att ledningen inriktar utbildningens innehåll mot yrkestillämpning utanför högskolan, inte avgränsar den till en sluten högskolevärld. Högskolans uppgift är inte att utbilda forskningskopior av den existerande lärarkåren.
3. För det tredje väljer ledningar som utvecklar högskolornas samverkansformer som integrerar omvärldens redan yrkesverksamma akademiker i utbildningen. Den digitala omvandlingen går för långsamt och fokuserar dessutom ensidigt på distansutbildning. I stället för studiebesök i företag och enstaka gästföreläsningar är det hög tid att låta informationsteknologin användas för kontinuerlig medverkan av extern kompetens i undervisningen.

Högskolelagen anger mål för både undervisning och forskning. Meningen är att främja studenternas självständiga förmåga till problemlösning och kritiskt tänkande för ett hållbart och demokratiskt samhälle. Det är stora ord. Ska man förverkliga dem måste en helt ny strategi etableras inom högskolesy-

stemet. Om inte, kommer förr eller senare undervisningen att bli helt urvattnad och någon att säga "kejsaren har inga kläder" – och någon kommer då urskuldande att svara "med facit i hand så..." eller "vi såg det inte komma."

Lars Torsten Eriksson
professor emeritus, Högskolan i Gävle

Elisabeth Björklund
högskolelektor

Åsa Morberg
docent

Så kan vi bygga moderna tåg dubbelt så snabbt

Debattartikel i GP 25 jan 2020

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

Regeringen vill bygga nya stambanor för tåg med höga hastigheter. Detta skulle effektivt avlasta det nuvarande tågsystemet. Men det finns i dag moderna magnetåg som avlastar bättre och kan byggas dubbelt så snabbt som höghastighetståg, skriver Rune Wigblad, professor i industriell ekonomi.

Liberalerna är oroadade för att kostnaderna ökar för höghastighetståget. Denna oro bekräftas nu av Trafikverkets rapport (21/1-20) som visar en kostnadsökning på cirka tio miljarder men bara en miljards möjlig besparing avseende Ostlänken, Järna – Tallbo (nära Linköping). En fullständig kostnadsuppräknings av projektet Ostlänken sak-

nas och genomförs inte, trots Riksrevisions kritik. Moderaterna och Kristdemokraterna meddelade i december att de hoppar av samtalen och infrastrukturminister Tomas Eneroth (S) hävdar att det räcker med ett riksdagsbeslut där 73-punktspartierna är överens.

Satsningen på höghastighetståg handlar om en ny infrastruktur som ska fungera i 100 år och som byggs över flera mandatperioder i riksdagen, även om man bygger snabbt. Detta kräver en bred politisk överenskommelse över blockgränserna vilket också är ett krav som Liberalerna fört fram.

Alternativ finns

Regeringen måste därför skapa ett nytt faktaunderlag och med det söka ett brett stöd för satsningen på snabba tåg även hos Moderaterna och Kristdemokraterna.

Magnetågssystem är ett teknikalternativ som har mycket god potential att ena olika politiska viljor. Nedan listas flera sådana skäl och vart och ett av dem är i sig ett tillräckligt skäl för att vi bör utreda magnetåg. Våra data kommer bland annat från den tyska testbanan. Dessa tyder på att:

- Magnetåg är det överlägset mest miljömarta alternativet med cirka 65 till 70 procent lägre ekologiskt fotavtryck jämfört med höghastighetståg. Eftersom magnetåget går på högbana och inte på marken finns också där flera miljömässiga fördelar.
- Magnetåg har märkligt nog underhållskostnader som är 60 till 70 procent lägre än höghastighetstågen. Ju högre hastighet för höghastighetståget desto högre underhållskostnader, vilket inte är önskvärt eftersom biljettpriserna ökar då. Detta gäller inte magnetåget som har konstant låga underhållskostnader oavsett hastighet.
- Magnetåget är ett lättviktsalternativ. Magnetågets ultralätta bandelar kan ge cirka 65 procent lägre vikt jämfört med höghastighetstågets och vid prefabricering bidrar detta starkt till lägre kostnader. Möjligheten att prefabricera magnetågets banseg-

ment, som är den dyraste komponenten, bäddar för en billig investeringskostnad.

- Magnettåget har kapacitet för flygliknande hastigheter (medelstora flygplan) mellan 400 och 600 km/h. Därmed konkurrerar magnettåg reellt med kortdistansflyget. Detta tillsammans med magnettågens fyrdubbla accelerationshastighet och exakta tidhållning, gör att de har överlägset bäst prestanda för persontransporter på långa sträckor.

Vinner med hästlängder

Magnettåget tycks vinna med flera hästlängder i alla grenar vilket gör att magnettågssystem kan tänkas ena olika politiska viljor. Kina och Japan bygger i dag snabba magnettåg.

Moderaterna hävdar att höghastighetståget ger för lite nytta, är för dyrt och har bedömts vara mycket samhällsekonomiskt olönsamt. Det är ju anmärkningsvärt att Norrbotniabanan är samhällsekonomiskt olönsam men att höghastighetståget i södra Sverige är ungefär dubbelt så olönsamt, enligt likadana kalkyler. Här utgör magnettåg en möjlighet med starka indikationer på bättre lönsamhet och bättre nytta för pengarna.

Här utgör magnettåg en möjlighet med starka indikationer på bättre lönsamhet och bättre nytta för pengarna.

Vänsterpartiet, Centern och Miljöpartiet har framhållit att höghastighetståg ger ökad regionförstoring, minskar flygresandet och ökar bostadsbyggandet längs med sträckan. Allt detta uppnås dock mycket bättre med magnettåg, främst på grund av de högre hastigheterna och den bättre accelerationsförmågan. Dessutom är det ekologiska fotavtrycket mycket mindre. Med ett nytt underlag kan nya möjligheter öppna sig.

Öppna ögonen

Det största problemet är att politiker i dag är blinda för alternativ eftersom det inte har genomförts någon seriös utredning av mag-

nettåg i Sverige. Eftersom de politiska partierna inte kan komma överens om satsningen är den också på väg att bli en valfråga. Därmed finns det tidsmässigt utrymme att utreda magnettågsalternativ fram till strax innan valet. Med en sådan utredning skulle det bli en faktabaserad debatt.

Problemet i dag är att vår "expertmyndighet" Trafikverket vet mycket om konventionella tåg, men inte förstår sig på en främmande teknologi som inte finns i Sverige

Problemet i dag är att vår "expertmyndighet" Trafikverket vet mycket om konventionella tåg, men inte förstår sig på en främmande teknologi som inte finns i Sverige. Politiker har hänvisat till att teknikvalet är Trafikverkets sak. Trafikverket hade på sin hemsida under minst tre år en information om magnettåg, där de påstod att Kina och Tyskland inte går vidare med magnettåg, vilket var felaktigt. I november 2019 strök Trafikverket detta, men påstod då i stället att magnettåget har "avsevärt mycket högre" kostnader. Efter kritiska påtryckningar visade det sig att de inte kunde presentera något underlag för detta påstående. Därför ändrade de formuleringen igen till att "kostnaderna för maglev i höghastighet är mycket osäkra".

Om nu Trafikverket är så osäkra på kostnader för magnettåg och inte känner till ovanstående fördelar med magnettåg, varför har de då inte gjort en seriös utredning?

Jag föreslår en seriös snabbutredning av magnettågsalternativ så att helheten kan visualiseras för svenska folket.

Rune Wigblad, professor företagsekonomi, inriktning industriell ekonomi, Strömstad akademi och lärare vid Högskolan i Skövde.

Debatt: Kommer Sverige få framtidsinriktade investeringar?

Sveriges regeringskoalition S, MP, C och L, har i 73-punktsprogrammet ännu inte lanserat en offensiv satsning som bygger en offensiv välfärdspolitik. Programmet kan emellertid idag utvidgas med ytterligare punkter.

Illustration gjord av Rune Wigblad med källhänvisning till reformisterna.se/skuldkanklockan.

I Finland finns sedan sommaren 2019 en liknande politisk koalition som i Sverige under ledning av Socialdemokraten Sanna Marin. Fokus är traditionell välfärdspolitik, investeringar bland annat i infrastruktur och utbildning.

I Danmark finns en koalition där Socialdemokraternas ledare Mette Frederiksen bildar regering med tre stödpartier Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti och Enhedslisten. Regeringsförslaget är progressivt, grönt, rättvist och offensivt.

Kommer Sverige också att få framtidsinriktade investeringar?

Med förslaget sjunker skuldkvoten i långsammare takt, men den fortsätter att sjunka. Det blir ordning och reda i statens finanser

Amorteringen av skuldkvoten enligt EU-mätningen Maastricht (statsskuld/BNP) har gått oväntat snabbt, från cirka 43 procent sommaren 2016 till målet "skuldankaret" på 35 procent som underskreds i oktober 2019. Denna månad, januari 2020, kommer skuldkvoten att minska till 34 procent. Detta är en skarpt avtagande tendens.

Skuldankaret är fastställt till att vara 35 procent av BNP, vilket är ett målvärde som det fanns bred politisk enighet om 2016. Alla riksdagspartier utom SD deltog.

Om skuldkvoten avviker med mer än 5 procent av BNP från 35 procent måste regeringen försvara sig i Riksdagen. Om nuvarande nedåtgående trend på skuldkvoten står sig kommer den att ligga under 30 procent (den avviker då mer än 5 procent) vid årsskiftet 2020/2021 och måste åtgärdas enligt skuldankaravtalet som numera ingår i det finanspolitiska ramverket.

Ska vi passivt vänta tills denna maximala obalans i skuldankaret inträffar?

Vi vill ha ordning och reda i statsfinanserna och inte fortsätta rusa mot en mycket snabb amortering av skuldkvoten, eftersom vi behöver investeringar i många sektorer; nyproduktion av bostäder till rimligt pris; ett moderniserande tekniklyft i offentlig sektor; miljösmart modernisering av infrastrukturen (Solceller, vindkraft, elbilar, vätgas, elflyg, magnetståg, med mera).

Hur mycket pengar handlar det om? Med data hämtade från www.reformisterna.se/skuldkanklockan ligger skuldkvoten idag (den 8 januari 2020) på 34,06 procent, vilket motsvarar cirka 46 miljarder. Med en upplåning idag på cirka 40 miljarder skulle vi justera obalansen och närma oss 35 procent-nivån.

Den svenska regeringskoalitionen skulle kunna enas om att staten i vårbudgeten lånar upp de cirka 80 miljarder som i mars/april 2020 redan kommer att vara nedamorterade. Detta är till exempel mer pengar än hela försvarsbudgeten under ett år. Med cirka 80 miljarders lån och investeringar i vårbudgeten lägger sig skuldkvoten en bit under det överenskomna skuldankaret 35 procent. Skuldkvotens starkt avtagande tendens gör dock att den snabbt fortsätter nedåt från den nivån.

Detta förslag lovar inte bort några pengar i förtid, utan utnyttjar istället "redan idag intjänade pengar". Med förslaget sjunker skuldkvoten i långsammare takt, men den fortsätter att sjunka. Det blir ordning och reda i statens finanser.

Ett läge med en stark offentlig ekonomi i Sverige bäddar för offensiva investeringsbudgetar.

Många aktörer inom finanssektorn har pekat på möjligheten för Sverige att låna billigt eftersom vi har väldigt hög kreditvärdighet. Bland annat har chefen för Riksgälden, Hans Lindblad framfört detta den 28 augusti 2019.

Vi har ett starkt investeringsbehov i Sverige efter flera år av sjunkande offentliga investeringar. Utnyttja den nya möjligheten att låna för framtidsinriktade investeringar.

Professor Rune Wigblad, Strömstad akademi

GP 3 dec, 2019

Farligt att utesluta oliktankande från universitetsvärlden

Debatt

Om forskning och utbildning ska blomstra vid universiteten måste uppfattningar och argument få framföras och granskas även om någon finner dem anstötliga. Undertecknarna av uppropet mot ett seminarium om sverigedemokratisk mediestrategi har missförstått vad akademisk verksamhet går ut på, skriver bland andra Jens Allwood, professor vid Göteborgs universitet.

Ska universitetet vara en plats där studenter och lärare utökar sin kunskap om världen och fördjupar sin förståelse genom att uttrycka, lyssna till och värdera olika argument och ståndpunkter? Eller ska lärosätena hellre fungera som ideologiskt homogena säkerhetszoner till skydd för de anställda och studenter som vill slippa konfrontationen med obehagliga åsikter på arbets- och studieplatsen?

Svaret borde vara givet: Vi kan bara förstå verkligheten om vi ser den sådan som den är, inte sådan som vi tycker att den borde vara, och vi lär oss mest av att diskutera med människor som inte redan tycker som vi. Men denna grundsyn tycks inte delas av de akademiska kollegor som nyligen undertecknade ett upprop mot att institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet bland företrädare för riksdagspartierna också har bjudit in sverigedemokraten Richard Jomshof till sin seminarieserie.

En verklighetsfrånvänd handling

För uppropets undertecknare verkar det inte spela någon roll att seminarieserien i första

hand vänder sig till studenter som efter avslutad utbildning ska kunna arbeta med medie- och kommunikationsfrågor ute i den vanliga världen, den värld där Sverigedemokraterna åtnjuter åtminstone var sjätte svensk väljares förtroende, alldeles oavsett vad vi som lärare vid universitet och högskolor anser om partiet.

Det verkar inte heller spela någon roll att föreläsningarna är insatta i ett kritiskt sammanhang där frågor och invändningar välkomnas

Det verkar inte heller spela någon roll att föreläsningarna är insatta i ett kritiskt sammanhang där frågor och invändningar välkomnas. Det enda som spelar roll tycks vara att skydda studenter, lärare och allmänhet från att komma i kontakt med en politisk förtroendevald vars åsikter man djupt ogillar och därför motarbetar med varje medel.

Detta är inte ett akademiskt förhållningssätt. Det är politisk aktivism, en önskan att bestämma hur verkligheten ska se ut snarare än att undersöka hur den faktiskt är beskaffad. Vi tror visserligen inte alls att en majoritet av universitetslärarna i Sverige har samma svårigheter att hålla isär sina personliga politiska preferenser och sin professionella roll som undertecknarna av uppropet, men vi ser en risk att allmänheten tror att den aktivistiska hållningen dominerar lärosätena i dag.

Det i sin tur undergräver förtroendet för universitet och högskolor som fria och sanningssökande institutioner, värda de stora investeringar av offentliga medel som alla skattebetalare bidrar till. Inte minst riskerar de humanistiska och samhällsvetenskapliga grenarna av universitetet att få rykte om sig att inte vara mer än kostsamma kulisser för ideologiproduktion och politiska påverkansoperationer. Det stämmer överlag inte, men upprop som syftar till att tysta röster som har "fel" bidrar mer än något annat till den bilden.

Välkänt från USA

Fenomenet att vissa studenter och lärare vill stoppa misshagliga åsikter från att framföras har hittills inte varit så utbrett i Sverige, men är välkänt internationellt, inte minst i USA där den politiska polariseringen tyvärr även genomsyrar stora delar av universitetsvärlden. En tilltagande ideologisk renlighetsiver hotar det öppna ifrågasättandet, åsiktsmångfalden och den konstruktiva oenigheten vid lärosätena.

En tilltagande ideologisk renlighetsiver hotar det öppna ifrågasättandet, åsiktsmångfalden och den konstruktiva oenigheten vid lärosätena

För att slå vakt om dessa akademiska kärnvärden bildades för fyra år sedan organisationen Heterodox Academy. Den har snabbt vuxit till över 3 000 medlemmar och uppmärksammas nu även i Sverige, där redan ett tjugotal forskare har anslutit sig. Medlemmarna har vitt skilda politiska uppfattningar från höger till vänster, men förenas i det gemensamma erkännandet av att mångfalden i åsikter som konfronteras med varandra är en tillgång i forsknings- och utbildningssammanhang, inte ett problem.

Fall inte för frestelsen

I den andan vill vi uppmana våra kollegor och studenter att inte falla för frestelsen att göra universitetet till en ekokammare där de egna ståndpunkterna enbart bekräftas och reproduceras i en evig harmoni utan störande missljud från världen utanför. Släpp rädslan för vad som kan hända när andra röster än de vanliga letar sig in i våra föreläsningssalar. Våga tro på den styrka som ligger i att lyssna till och kritiskt pröva varje uppfattning och argument.

Jens Allwood, professor vid institutionen för tillämpad informationsteknologi, Göteborgs universitet

Claes Andersson, docent och senior forskare vid institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, Chalmers tekniska högskola

Tobias Hägerland, docent och universitetslektor vid institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet

Jens Stilhoff Sörensen, docent och universitetslektor vid institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

Filippo Valguarnera, docent och universitetslektor vid juridiska institutionen, Göteborgs universitet

Slutreplik

Protester mot föreläsning av SD, 9/12

Kritik mot uppropet mot Richard Jomshofs (SD) föreläsning på GU (GP 29/11) har bemötts av såväl Åsa Arping (GP 5/12), ännu en lista av akademiker (DN 7/12) och senast av Andreas Önnersfors (GP 9/12).

Det framträder tydligt att frågan om hur SD bör betraktas är helt central. Är de ett allvarligt hot mot demokratin? Frågan är dock egentligen betydligt mer allmän. Vem avgör när vi skall skrota viktiga principer? Hur avgörs det?

Har folkets mandat

Låt oss reflektera över vad det faktiskt skulle innebära om ett universitet utslöt ett specifikt politiskt parti från verksamheter och evenemang. Därtill ett parti som inte bara har demokratiskt mandat att sitta i riksdagen utan som är ett av landets största. Det torde stå klart att något sådant måste vara otänkbart i allt annat än en total krissituation där man i ren desperation offerar samhällets mest dyrköpta principer för att försöka rädda någonting alls.

Det är också detta som argumentationen verkar gå ut på. Uppropets undertecknare och försvarare verkar helt övertygade – bortom vidare debatt – om att landet i princip är på ett sluttande plan mot ett nazistiskt maktövertagande.

Men vad ligger bakom den övertygelsen? Vad talar för att detta står på spel och att desperata övergrepp från statens och sam-

hällsviktiga institutioners sida är nödvändiga?

Tydlig vänsterpolitisk prägel

Om vi beraktar uppropets argumentation så finner vi samma doktrintyngda och aktivistiska jargong som i Önnerfors och andras redogörelser. Uppropet slår fast att SD bakom en polerad yta har en "clearly racist ideology" och att "scholars, politicians and others" kategoriserar SD som "right-wing and racist". Texten är refererad på ett sätt som får den att se akademisk ut men referenserna går mest till debattartiklar och webbsidor med vänsterpolitisk prägel.

Snarare än en omsorgsfullt byggd grund bekräftas bara bilden av akademien som en vänsterideologisk ekokammare, befolkad av människor som litar på sitt eget och sina vänners omdöme så blint som nog bara akademiker kan göra. Man kan lätt konstatera att en ekokammare med omvänd ideologisk orientering lätt skulle kunna göra samma argumentation om exempelvis Vänsterpartiet.

Söker man aktivt att skapa förutsättningar för att skrota bärande principer så är man själv en extremist

Detta är viktigt. För om man vill kasta ut dessa principer utifrån bristfällig, lättvindig och i värsta fall försåtlig argumentation så blir man själv den fiende till demokrati och akademiska ideal som man varnar för. Söker man aktivt att skapa förutsättningar för att skrota bärande principer så är man själv en extremist.

Kasta inte ut demokratiska principer

För i klartext skulle ett utestängande av SD betyda att staten meddelar en stor del av befolkningen att de tycker fel. Vi alla skulle meddelas att vi inte kan förvänta oss ett ord med i laget när det avgörs vilka åsikter som är fel, eller ens när det avgörs vad vi egentligen tycker. Vilken etikett vi skall förse med. Vi får veta att demokratin skall räddas genom att sådant avgörs över huvudet på oss inom nätverk av experter som ser politisk

aktivism som sin plikt, och som talar så att politiska ungdomsförbund rodnar.

I klartext skulle ett utestängande av SD betyda att staten meddelar en stor del av befolkningen att de tycker fel

Den största faran med SD kan mycket väl vara dess användbarhet som alibi för extrema och antidemokratiska idéer av motsatt ideologisk polaritet. För de enda vi med visshet vet har föreslagit att vi skall kasta ut bärande demokratiska och akademiska principer är faktiskt uppropets undertecknare och försvarare.

Ingen institution kommer i närheten av universitets grundmurade breda förtroende. Men i stället för att fylla skorna som den enda institution som både har förmågan och förtroendet att ställa sig över alla upprörda känslor i västvärldens polariserade åsiktslandskap så verkar högljudda krafter ha bestämt sig för att satsa institutionens förtroende på något slags endgame för sin egen politiska ytterkant.

Claes Andersson, docent och senior forskare vid institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, Chalmers tekniska högskola

Jens Allwood, professor vid institutionen för tillämpad informationsteknologi, Göteborgs universitet

Tobias Hägerland, docent och universitetslektor vid institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet

Jens Sörensen, docent och universitetslektor vid institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

Filippo Valguarnera, docent och universitetslektor vid juridiska institutionen, Göteborgs universitet

Fria ordet

The Philosophical Position in Neuroscience after the Death of Psycho-Physical Dualism

Gunnar Windahl

Låt hjärnan va' me'...!

Utmana det etablerade -

Utforska det okända!

Aadu Ott

Introduction

No form of dualism will do in psychology and neuroscience, whether in classical Cartesian or more recent formulations. The idea that a non-material essence exists that interacts with, controls, or is controlled by the brain is so unlikely and absurd as to be outside the realm of scientific discourse. The death of dualism puts heavy responsibility on those engaged in the study of the brain and how it generates behavior. And it evokes in every neuroscientist and neuropsychologist a compelling sense of modesty, for he understands how far we are from solving these difficult problems at the level of scientific realism.

Emergent materialism

The form of physicalism and monism most attractive to neuroscientists and neuropsychologists is emergent materialism, that form described with elegance and precision by Mario Bunge (Bunge, 1980; Bunge and Ardila, 1987). The central idea is that the properties of a system like the brain are emergent and are to be understood in terms of its constituent elements and their couplings. System properties are not the result of summing identical properties over the elements of a population; rather, they emerge from the dynamic and multiplicative interactions between elements of the system. On this monistic theme every mental process is a brain process, but mind and brain are not identical; the former is an emergent property of the latter. A central concept of emergent materialism is that the brain is not a machine and, above all, not like a digital computer: it is a biological sys-

tem with its own evolutionary and ontogenetic histories and is endowed with properties and laws peculiar to living things, some unique to brains. In Bunge's (1980, p. 219) own words:

"Moreover emergent materialism is the only philosophy that enjoys support from all the sciences, has not been concocted ad hoc for the mind-body problem, does not promote quixotic reductionism, and defends neuroscience and psychology against obstruction by obsolete and barren philosophy and ideologies. By so doing it defends the freedom and creativity of man, neither machine to be programmed nor pigeon to be conditioned at will, but the only absolutely creative animal, and one capable of creating a science of the mental and of shaping his own life - for better or worse - in the light of his knowledge and prejudice".

While all mental states are brain states, the reverse is not true. When it comes to perception only the results of the perceptual operations within our brains that flow through to conscious perception may be considered mental states. It is perhaps fortunate that we are unaware of the massive neuronal operations that intervene between the initial representation of peripherally transduced events and our conscious awareness of them; we escape system overload!

A century of research in experimental psychology and psychophysics has yielded detailed descriptions of human perceptual capacities and analyses of them in terms of hypothetical processes thought to produce them. Valuable as they are, these descriptions and speculations offer no solution to what are now the central problems: the brain operations themselves. Their study is the task of perceptual neuroscience. Their solutions will lead to the central problem of brain science, consciousness itself, a problem that is often posed, discussed, and written about voluminously, but one that remains distant from direct empirical study. The questions are easy to put: how are we

consciously aware of certain brain states and not others? These are twenty-first-century questions, and neuroscientists must face them directly.

The human brain as a complex system

The aim of cognitive neuroscience is then to advance our understanding of the organization and function of the human brain and, ultimately, to solve the mystery of how the human brain 'creates' the human mind. Moving towards these ends occasionally requires dismissing obsolete theoretical constructs and taking new perspectives in order to devise the theories that will succeed them. We will first consider the modular organization of the brain; we then address why it renders some descriptions of brain function - namely, those that appeal to a homunculus-like inadequate. Though slowly fading, the notion that a homunculus is embedded somewhere inside the depths of the brain persists, subtly masked by terms such as executive function or cognitive control. This reliance upon a central executive or neural hub that receives feed forward input and distributes attention, induces action, and carries the cognitive burden is likely a remnant of outdated views of the brain that assume that perception, cognition, and action are discrete functions of the human brain that always occur in a prescribed hierarchical sequence.

Accumulating evidence has revealed that the brain is organized into modules that operate in parallel rather than in any simple progression, leaving no single apex to act as an executive..

One of the most radical truths to emerge from decades of split-brain research is that the human brain is not an all-purpose device but instead is organized in modular fashion, consisting of specialized circuits that have been sculpted by evolution to efficiently perform specific functions. This observation has been complemented by studies of patients with various other neurological disorders and by an ever-growing body of functional brain imaging literature. This

architecture accounts for the unexpectedly enormous amount of distributed non-conscious processing that goes on from moment to moment, since parallel activity across modules can facilitate vast amount of simultaneous activity. Functional modules typically consist of hierarchal processing, involve long-distance interactions between distributed neural regions, and also interact with, or share, neural real estate with numerous other modules. However, the attribute of this organization that is most important is the lack of an inter-modular hierarchy.

The modular hypothesis challenges the orderly sequence of perception, cognition, and action and, in doing so, destroys the chamber occupied by the homunculus. As we acquire a deeper understanding of the function of the brain, it is becoming clear that many functions defy simple classification as perception, cognition, or action. Indeed, the view of the motor system today is one in which its components play an important role in many functions that have traditionally been thought of as cognitive, such as theory of mind ('reading' other person's mental states and intentions). Also, a separate line of research indicates that regions necessary for control of eye movements also play a role in attention.

Meanwhile, areas associated with perception may also be involved in processes that have traditionally been deemed cognitive. For instance, cortical regions that support perception may also provide the basis for object recognition.

It is quite clear that the organization of the brain cannot accommodate a homunculus or any other control agency. This should not come as a surprise to philosophers and psychologists alike, who have banished the homunculus from the brain on other grounds, such as the principle of infinite regress (surely the homunculus needs a homunculus). However, cognitive neuroscientists often still cling to a subtle extension of this doctrine that operates

under the guise of "executive function" or the "top" in "top-down."

The persistence of the homunculus likely reflects the common forceful intuition of being a unified agent with a strong sense of self.

The important conclusion is then: emergent properties of the organizational and functional structure of the brain are the result of the interaction of neuronal assemblies, thus eliminating the need for a central controller. Emergent materialism opens up quite new ways of approaching the brain and necessitates that we stop using obsolete and outdated concepts when investigating the brain.

Bibliography

Bunge, M. 1980. *The Mind-Body Problem: A Psychobiological Approach*. Oxford, Pergamon.

Bunge, M and R. Ardila. 1987. *Philosophy of Psychology*. Berlin and New York: Springer-Verlag

Gazzaniga, M. S. (ed). 2009. *The Cognitive Neurosciences. Fourth Edition*. Cambridge Mass. : The MIT Press.

Peter Währborg: Vem kan man lita på?

Livsstilskräonika. I sin vardagskrönika resonerar Peter Währborg till det sjunkande förtroendet för våra folkvalda politiker. "Man frågar sig varför en av demokratins hörnspelare håller på att rämna och vilka konsekvenser det får för medborgarnas tilltro till det samhällssystem vi bygger våra liv på", skriver han.

Det här är en krönika. Ställningstaganden är skribentens egna.

Få saker är så stressande som bristande tillit. Ännu värre är det att upptäcka att den eller det man litade på inte visar sig vara värd den tilliten. Brist på sådan tillit har knäckt många äktenskap och havererat lika många

projekt av olika slag. Demokrati är ett sådant gemensamt projekt som förutsätter ömsesidig tillit mellan människor. Tilliten till demokratin i sin tur förutsätter förtroende, det vill säga att det som utlovats uppfylls av de eller den man litade på för att man ska våga lita på dem i fortsättningen.

Politikernas förtroende sjunker allt mer och ledande företrädare för de olika politiska partierna förlorar allt mer i tillit och förtroende i befolkningen. Man frågar sig varför en av demokratins hörnspelare håller på att rämna och vilka konsekvenser det får för medborgarnas tilltro till det samhällssystem vi bygger våra liv på.

Kanske måste vi lära oss att skilja på politik och politiker. Politik är lika ofrånkomlig som nödvändig. Det är politiken som bygger samhället med dess möjligheter och begränsningar. Problemet är att allt färre är intresserade av att lyssna till politikernas retorik. Kanske därför att de mest levererar schablonmässiga predikningar, inte sällan självupptaget, ironiskt och fundamentalistiskt. Ofta är retoriken så enögd och enfaldig att människor tappar både sin lust till politik och framförallt förtroendet för politikerna.

Tillfrågas en politiker i exempelvis en nyhetssändning rabblar man sitt partiprogram på ett klichéartat sätt i stället för att svara på den fråga man fått. Det blir en fars där det gamla svenska ordspråket "Mången går annans bud och uträttar eget ärende" får nytt liv.

Politik tycks mig för viktigt för att utövas av politiker. Ska man nå källan för den tilltagande förtroendekrisen måste man nog simma mot strömmen. Klokhet är inte att fokusera på nästa val utan snarare på nästa generation. Lika föraktlig som kvartalskapitalism är enligt mitt förmenande fyraårspolitik.

Kanske bör de parlamentariska förutsättningarna ändras så att den politiska handlingskraften inte äventyras av bisarra experiment där ett eller två partier ska regera på ett eller två andra partiers program. Kanske bör politik bli en viktigare del av undervis-

ningen i skolan så att vi alla lär oss kritiskt granska de ideologier och svamliga extranummer politikerna bjuder på. Kanske bör de valbara kandidaterna i skilda val presentera sig, sin ideologi och politik i stället för att bjuda ut sig som Coca Cola-flaskor på affischer och reklamblad.

Jag tycker att respekten för politik och politiker måste återupprättas i en värld där det blir allt tydligare att några få personer med extrema maktambitioner alltid har två motiv, det officiella och det verkliga. Historien har med all önskvärd tydlighet visat att brist på tillit är katastrofal. Dags för självrannsakan!